

Poradnik dla chorych i nie tylko

W razie choroby

Co zrobić, gdy się zachoruje? Iść do lekarza. A jeżeli stan zdrowia nie pozwala na wyjście z domu? Wzywać pogotowie czy nie? Jeżeli choroba dopadnie wieczorem lub w czasie weekendu, gdy przychodnie są zamknięte, to gdzie szukać pomocy?

Kto chorował ostatnio, w ciągu minionych sześciu lat, ten miał okazję poznać obecne zasady funkcjonowania polskiej ochrony zdrowia. Niewielu jest jednak tych, którzy orientują się we wszystkich zawiłościach zmieniających się często przepisów i znają zasady, prawa i obowiązki pacjentów.

Garść informacji o tym, jak postępować w przypadku choroby przyda się każdemu. Szczególnie tym, którzy u lekarza nie byli już dawno.

Rejestrujemy się do lekarza

Każdy ubezpieczony ma prawo i jest to jego przywilej – do swobodnego wyboru lekarza poz, pielęgniarki środowiskowo rodzinnej, zaś kobieta również położnej środowiskowo rodzinnej. Jeżeli ktoś zapomniał, kogo wybrał, to może to sprawdzić telefonicznie w Podkarpackim NFZ lub w Internecie na stronie Narodowego Funduszu Zdrowia: <http://www.nfz-rzeszow.pl/> Po prawej stronie, w dziale ubezpieczeni jest zakładka: “Sprawdź swoją aktualną deklarację POZ”. Po wprowadzeniu swojego numeru PESEL pojawi się nazwisko lekarza rodzinnego (pielęgniarki, położnej, higienistki szkolnej) oraz adres jego gabinetu i numer telefonu.

Zarejestrować się można w każdej formie, tj. osobiście, telefonicznie i przez osoby trzecie. Pracownik rejestracji nie ma prawa odmówić rejestracji, czyli – faktycznie udzielenia porady medycznej. W schorzeniach ostrych i nagłych zachorowaniach porada lekarza poz udzielana jest w dniu zgłoszenia. Natomiast w schorzeniach przewlekłych - w terminie uzgodnionym z pacjentem.

- Wynika to z Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 6 października 2005 r. w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej (Dz. U. nr 197, poz. 1643) oraz z umów zawartych przez NFZ ze świadczeniodawcami, czyli w tym przypadku lekarzami poz - tłumaczy Jadwiga Woś, rzecznik Praw Pacjenta w Podkarpackim Oddziale Wojewódzkim NFZ. – Podobne zasady, zgodnie z między innymi przywołanym rozporządzeniem obowiązują w przypadku rejestracji do lekarza specjalisty. Jeżeli nie można udzielić porady specjalistycznej w dniu zgłoszenia, to należy wyznaczyć pierwszy możliwy termin świadczenia, uwzględniając oczywiście stan zdrowia pacjenta. Ustalony termin udzielenia porady winien być dotrzymany zarówno przez pacjenta, jak i lekarza. W

przypadku, gdy świadczeniodawca nie może udzielić porady w ustalonym czasie, ponieważ zaszyły okoliczności, których nie mógł przewidzieć rejestrując pacjenta - to ma obowiązek w każdy możliwy sposób zawiadomić chorego o zmianie terminu porady. Także pacjent powinien poinformować, gdy nie może zgłosić się do lekarza

Do specjalisty

Do większości lekarzy specjalistów potrzebne jest skierowanie od lekarza rodzinnego. Bez skierowania przyjmują: ginekolog, położnik, stomatolog, dermatolog, wenerolog, onkolog, okulista i psychiatra. Nie potrzebują skierowania też inwalidzi wojenni, osoby represjonowane oraz chore na gruźlicę, zakażone wirusem HIV i uzależnione od alkoholu, środków odurzających lub substancji psychoaktywnych - w zakresie leczenia odwykowego. Nie jest również – co trzeba szczególnie podkreślić – wymagane skierowanie w przypadku gdy świadczenie (w szpitalu, poradni itp.) udzielane jest w tzw. stanie nagłym. Nie wyobrażam sobie, że można żądać od pacjenta skierowania np. w czasie zawału serca lub podejrzenia zawału – dodaje Jadwiga Woś.

Pacjent ma prawo swobodnego wyboru specjalisty spośród tych, którzy mają podpisaną umowę z NFZ i nie jest to w żaden sposób powiązane z miejscem zamieszkania ubezpieczonego. Lekarz rodzinny nie może zobowiązywać pacjenta do udania się do określonej poradni lub konkretnego specjalisty. Może natomiast doradzić, podpowiedzieć, do kogo się udać na leczenie specjalistyczne.

Pacjent kierowany do specjalisty powinien mieć wykonane niezbędne badania potwierdzające wstępne rozpoznanie, zgodnie z aktualną wiedzą medyczną. Wyniki trzeba dołączyć do skierowania.

Jeżeli specjalista kieruje na dalsze badania diagnostyczne, to należy je wykonać w placówce, którą wskaże lekarz kierujący. W przypadku, gdy pacjent objęty leczeniem specjalistycznym wymaga badań kontrolnych, związanych oczywiście z leczeniem specjalistycznym, to skierowanie na te badania wydaje lekarz specjalista.

Wizyty domowe

Kiedy trzeba samemu pójść do przychodni, a kiedy można zamówić wizytę domową?

- Przepisy nie definiują tego jednoznacznie - mówi Jadwiga Woś. – Przyjmuje się, że lekarz rodzinny ma wykonać świadczenie w domu chorego, w uzasadnionych medycznie przypadkach, czyli w sytuacjach, gdy pacjent z uwagi na stan swojego zdrowia nie może osobiście zgłosić do lekarza poz. Taka sama zasada obowiązuje w przypadku świadczeń pielęgniarki środowiskowej udzielanych na podstawie zlecenia lekarza.

Jeżeli pacjent uzna, że nie jest w stanie sam pójść do lekarza rodzinnego, to powinien zatelefonować do poradni. Po rozmowie z pracownikiem rejestracji, a w przypadku wątpliwości z lekarzem – pacjent uzyska informację o trybie udzielenia pomocy.

- Świadczeniobiorca, czyli pacjent, nie musi się obawiać, że zostanie obciążony kosztami nieuzasadnionego wezwania wizyty domowej - tłumaczy Jadwiga Woś.

W nocy i w święta

Lekarze rodzinni zapewniają opiekę swoim pacjentom od poniedziałku do piątku w godzinach od 8 do 18.

- W godzinach nocnych, w soboty, niedziele i święta pacjenci mogą korzystać z nocnej i świątecznej ambulatoryjnej opieki lekarskiej oraz z nocnej i świątecznej wyjazdowej opieki lekarskiej - wyjaśnia Jadwiga Woś. - Świadczenia zdrowotne są udzielne przez lekarza odpowiednio w formie porad ambulatoryjnych lub też w domu chorego, w przypadku nagłego zachorowania lub pogorszenia stanu zdrowia, z wyłączeniem stanów nagłych i stanów bezpośredniego zagrożenia życia.

W tych nagłych stanach zagrożenia życia należy wezwać pogotowie ratunkowe. W szczególności dotyczy to np.: utraty przytomności, upadków z wysokości, złamań, wypadków komunikacyjnych, nagłych zaburzeń świadomości, urazów wypadkowych powstałych w nagłych sytuacjach, nagłej duszności, porażenia prądem elektrycznym, porodu oraz dolegliwości związanych z ciążą.

- Warto tu wyjaśnić różnicę między pogotowiem ratunkowym, a nocną opieką wyjazdową - dodaje Jadwiga Woś. – W wymienionych wyżej (nagłych) przypadkach wzywa się karetkę Pogotowia Ratunkowego i wtedy pomocy medycznej udziela zespół karetki, np. reanimacyjnej “R” lub wypadkowej “W”

Gdzie dzwonić?

Żeby w nocy lub w święta wezwać wizytę domową lekarza poz, trzeba znać numer telefonu do zakładu opieki zdrowotnej, który zawarł z NFZ umowę na świadczenie tych usług. Na ogół jest to numer alarmowy pogotowia ratunkowego. Dzwoni się więc na 999 i dyspozytorka wspólnie z lekarzem decydują, czy świadczeń udzieli PR, czy też lekarz poz w formie wizyty domowej albo też ambulatoryjnie.

Jedynie pacjenci z powiatu lubaczowskiego i sanockiego, oraz mieszkańcy Krzywocy w Przemyskiem i niektórzy z Jarosławia muszą telefonować pod inne numery. Dokładną informację zamieszczamy w tabeli obok.

Gdzie pójść?

Jeżeli nie wymagamy wezwania wizyty domowej, lecz w sobotę lub niedzielę potrzebna jest pomoc lekarza poz, to trzeba wiedzieć gdzie się zgłosić. NFZ zawarł odrębne umowy ze

świadczeniodawcami udzielającymi świadczeń w zakresie poz od 18 do 8 od poniedziałku do piątku, oraz w soboty, niedziele i inne dni ustawowo wolne od pracy. Na ogół są to stacje pogotowia ratunkowego lub szpitalne izby przyjęć. Jednak nie zawsze. Warto to sprawdzić.

- Informacja o tym, gdzie należy się zwrócić po nocną i świąteczną opiekę ambulatoryjną powinna być umieszczona w widocznym miejscu, np. poczekalni lekarza rodzinnego, łącznie z podaniem adresu i numeru telefonu podmiotów udzielających świadczeń poza zwykłymi godzinami pracy lekarza poz. Ta informacja musi być również dostępna z zewnątrz budynku. Tak, aby pacjent, który przyjdzie do przychodni, gdy jest ona zamknięta dowiedział się gdzie uzyskać pomoc lekarza poz po godzinie 18, w soboty, niedziele i dni ustawowo wolne od pracy - mówi Jadwiga Woś.

Czas choroby nie jest dobrym momentem na szukanie informacji gdzie jest lekarz. Dlatego warto to sprawdzić wcześniej. Albo w swojej przychodni, albo w Internecie - na stronie NFZ. Radzimy wyciąć ten poradnik zawierający podstawowe informacje o tym, jak poruszać się w zawiłościach obecnego systemu opieki zdrowotnej. Warto go schować, np. w domowej apteczce. Niestety, bez lekarza nie da się obejść i prędzej czy później te informacje się przydadzą. Oby jak najpóźniej.